

مهر آموزشگاه	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان سمنان		دبیرستان نمونه محمد رسول الله (ص)		نمره	
	سوالات ارزشیابی نوبت: دوم		درس: علوم و فنون ادبی		پایه: دهم	
	شامل ۲۱ سوال ۳ صفحه		تاریخ آزمون: ۹۸ / ۳ / ۱۱			
			مدت امتحان: ۷۰ دقیقه		رشته: انسانی	
	نام	نام خانوادگی		نام پدر	شماره کلاس	نام دبیر

نمره	سوالات
------	--------

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

- ۱ الف - در یک نگاه کلی متون یا آثار ادبی به دو بخش و تقسیم می شوند.
- ۰/۷۵ ب - زبان پارسی در دوره حکومت رایج بود و آثاری که به زبان پهلوی تالیف شده بیشتر آثار است.
- ۲ - در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، رایج ترین انواع شعر فارسی کدامند ؟
- ۰/۵ ۳ - تقسیم بندی انواع شعر از نظر ملک الشعراء بهار بر چه مبنایی است ؟
- ۰/۵ ۴ - دلایل گرایش نویسندگان سده های پنجم و ششم به فارسی نویسی چیست ؟
- ۰/۵ ۵ - مهم ترین ویژگی نثر موزون کدام است ؟
- ۰/۲۵ ۶ - اولین شاعری که مضامین عرفانی را در شعر آورد چه کسی بود ؟ رودکی مولوی سنایی عطار
- ۰/۵ ۷ - از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در سده های پنجم و ششم، دو مورد را ذکر کنید.

موسیقی شعر (۶ نمره)

- ۱ ۸ - آهنگ و موسیقی این بیت هارا مقایسه کنید و تفاوت آنها را بیان کنید..
- الف) شب تاریک و بیم موج گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبک باران ساحل ها
- ب) ای مهر تو در دل ها، وی مهر تو بر لب ها وی شور تو در سرها، وی سر تو در جان ها
- ۲ ۹ - این بیت را به هجاهای تشکیل دهنده آن تجزیه کنید سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید.
- " آینه ار نقش تو بنمود راست خود شکن آینه شکستن خطاست "
- ۱ ۱۰ - بیت مقابل را به خط عروضی بنویسید. " چنین است کیهان پر درد و رنج چه نازی به نام و چه نازی به گنج "
- ۱ ۱۱ - در ابیات زیر، حروف مشترک قافیه و قاعده آن را معلوم کنید.
- " کی رفته ای ز دل که تمنا کنم تو را کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را "
- " بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت برآید که ما خاک باشیم و خشت "
- ۱ ۱۲ - با توجه به علامت هجاها، کدام واژه ها با حذف همزه، تلفظ شده اند ؟ (۲ مورد)

زیبایی شناسی (۶ نمره)

۱۳- در بیت های زیر آرایه "واج آرایی" و "واژه آرایی" را مشخص کنید. و واج ها و واژه هایی را که پدید آورنده ی آن هستند را بنویسید.

الف: حبیب خدای جهان آفرین نگه کرد بر روی مردان دین
ب: هر کجا دردی است درمانیش هست درد عشق است آنکه درمانیش نیست

۱۴- سجع و انواع آن را در این عبارت ها مشخص کنید. (۳ مورد)
محبت را غایت نیست از بهر آن که محبوب را نهایت نیست
در پستی مردن ، به که حاجت پیش کسی بردن.

۱۵- دو کلمه مثال بزنید که بتوانند هم جناس باشند هم سجع ←
۱۶- آرایه موازنه و ترصیع را در این دو بیت، مشخص کنید .

الف: ما ز بالاییم و بالا می رویم ما ز دریاییم و دریا می رویم
ب: جفا پل بود بر عاشق شکستی وفا گل بود بر دشمن فشانندی

۱۷- در ابیات زیر جناس ها را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. (پنج مورد غیر تکراری، اشتقاق/تام/اختلافی/حرکتی/افزایشی)
الف: وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم
ب: من که باشم در آن حرم که صبا پرده داری حریم حرمت اوست
پ: هر که گوید کلاغ چون باز است نشنودش که دیده ها باز است
ت: زد به دلم در آتشی عشق بتی که نام او زهره و آفتاب زهره به آب میکند
ث: چو شد روز، رستم پیوشید گبر نگهبان تن کرد بر گبر ببر

تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱۸- با توجه به ابیات زیر به پرسش ها پاسخ دهید
گرچه دانی که نشنوند، بگوی هرچه دانی ز نیک خواهی و پند
زود باشد که خیره سر بینی به دو پای اوفتاده اندر بند
دست بر دست می زند که دریغ نشنیدم حدیث دانشمند
الف (یک ویژگی زبانی بنویسید)
ب (یک ویژگی فکری بنویسید)
پ (یک ویژگی ادبی بنویسید)

۱۹- متن زیر را بخوانید و سپس آن را از نظر قلمرو فکری بررسی کنید .
روزی شخصی پیش بهلول بی ادبی نمود . بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی ؟ گفت : چه کنم ؟ آب و گل مرا چنین سرشته اند . گفت : آب و گل تو را نیکو سرشته اند ، اما لگد کم خورده است .

۲۰- دو ویژگی از ویژگی های قلمرو زبانی ابیات زیر را بنویسید.
بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی
آب جیحون از نشاط روی دوست خنگ ما را تا میان آید همی
۱:
۲:

مدیریت آموزش و پرورش شهرستان سمنان	دبیرستان نمونه محمد رسول الله (ص)	مهر آموزشگاه
سوالات ارزشیابی نوبت: دوم	درس: علوم و فنون ادبی	پایه: دهم
شامل ۲۲ سوال ۳ صفحه	تاریخ آزمون: ۹۸ / ۳ / ۱۱	مدت امتحان: ۷۰ دقیقه
نام خانوادگی	نام پدر	شماره کلاس
نام		نام دبیر

۲۱- حکایت زیر را بخوانید و موارد خواسته شده را بنویسید.

پارسا زاده ای را نعمت بی کران به دست افتاد . فسق و فجور آغاز کرد. باری به نصیحتش گفتم : ای فرزند ، دخل آب روان است و عیش آسیاب گردان . یعنی خرج فراوان کردن مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.
چو دخلت نیست خرج آهسته تر کن که می خوانند ملاحان سرودی
اگر باران به کوهستان نبارد به سالی دجله گردد خشک رودی
الف: یک ویژگی قلمرو ادبی را بنویسید.

ب : از نظر قلمرو فکری ، پیام کلی حکایت چیست ؟

۲۲- متن زیر را از نظر ویژگی های قلمرو ادبی بررسی کنید(دو مورد غیر تکراری)

و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید قلم را آفرید چنانکه پیغامبر علیه السلام فرمود «اول ما خلق الله القلم» (نخستین چیزی که خدا آفرید قلم بود) و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس هر چه تا قیامت خواهد بود، پس هر چه خواست بودن تا رستخیز ، همه قلم بنوشت به امر حق عز و جل.

عبادات قبول درگاه حضرت حق / موفق باشید.

